

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/22/2019
Identifikačné číslo spisu: 1218204737
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Švecová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1218204737.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov 1/ Z. Z., zomr. XX. XX. XXXX, naposledy bývajúcí v G., Z. XX, 2/ M. Z., nar. XX. XX. XXXX, bývajúca v G., Z. XX, právne zastúpených JUDr. Karolom Spišákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Bajkalská 5/C, proti odporkyni S. Z., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v G., Z. XX, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, v mene a na účet ktorej koná Mgr. Michal Bizoň, LL.M., o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 13C/34/2018, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 20. septembra 2018 sp. zn. 5 Co 203/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 25. júna 2018, č. k. 13C/34/2018-93 uložil odporkyni povinnosť znášať užívanie nehnuteľností, zapísaných Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor, okres Bratislava II, obec Bratislava - m. č. V., k. ú. V., zapísaných na LV č. XXXX ako trojizbový byt č. XX, nachádzajúci sa na X.. poschodí vo vchode Z. XX, bytového domu so súpisným číslom XXX, na ulici Z. v G., postavenom na CKN parc. č. XXXX/XX, CKN parc. č. XXXX/XX v podiele 1/1, spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 6966/525014, spoluvlastnícky podiel k pozemku CKN parc. č. XXXX/X o výmere 492 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, CKN parc. č. XXXX/XX o výmere 385 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, CKN parc. č. XXXX/XX o výmere 14 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o veľkosti 6966/525014 (ďalej len „nehnuteľnosti“ alebo „byt“), navrhovateľmi, a to až do ich smrti. Súd prvej inštancie ďalej zakázal odporkyni predať, darovať, zameniť alebo inak scudziť, vložiť do majetku obchodnej spoločnosti alebo prenechať do užívania tretej osobe predmetné nehnuteľnosti, a to až do smrti navrhovateľov. Súd prvej inštancie ďalej uložil odporkyni povinnosť zdržať sa vypratávania týchto nehnuteľností, ako aj akéhokoľvek konania, ktorým by došlo k prerušeniu dodávok elektrickej energie, plynu, vody, vrátane

teplej vody a tepla do predmetných nehnuteľností, oboje až do smrti navrhovateľov. Navrhovateľom priznal nárok na náhradu trov konania o nariadení neodkladného opatrenia v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie poučil odporkyňu, že môže podať ako žalobca vo veci samej žalobu proti navrhovateľom ako žalovaným, ktorej predmetom bude úprava práv a povinností strán v súvislosti s užívaním nehnuteľností. Navrhovatelia odôvodnili návrh na nariadenie neodkladného opatrenia tým, že odporkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, pričom bola manželkou ich nebohého syna, ktorý zomrel XX. Z. XXXX. V roku 2009 po dohode navrhovateľov so synom a odporkyňou títo odpredali svoj byt na ulici K. XX v G. a poskytli synovi pôžičku vo výške 22 000 eur na dofinancovanie zariadenia rodinného domu syna v H. Zároveň sa dohodli, že po predaji ich vlastného bytu sa navrhovatelia presťahujú do sporného bytu, kde zotrávajú do konca života s tým, že budú platiť všetky náklady spojené s jeho užívaním. Dohoda bola rešpektovaná do smrti syna navrhovateľov. Po jeho smrti začala odporkyňa dohodu spochybňovať. Navrhovatelia navrhli odporkyňu uhrádzať jej sumu 150 eur mesačne; ona však trvala na ich vystávaní, resp. na platení mesačného nájomného 400-450 eur. Navrhovatelia poukázali na svoj zlý zdravotný stav a vysoký vek. Odporkyňa znemožňuje navrhovateľom užívanie bytu vulgárnym správaním sa voči navrhovateľom, či neohláseným vstupovaním do bytu. Navrhovatelia sa preto obrátili na súd so žalobou o určenie neplatnosti výpovede nájmu z bytu, a zároveň podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorému bolo vyhovené. Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 10. decembra 2015 sp. zn. 11C 56/2014, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2018 sp. zn. 14Co 122/2016, žalobu vo veci samej zamietol, pretože medzi stranami sporu nebol založený nájomný vzťah. Do úvahy by prichádzalo prenechanie bytu na dočasné a bezplatné užívanie na dobu určitú formou zmluvy o výpožičke. Zisťovanie obsahu uzavretej zmluvy však nebolo predmetom uvedeného súdneho konania. Odporkyňa vyzvala navrhovateľov listom zo 7. mája 2018 na vypratanie bytu a dňa 30. mája 2018 bol byt odpojený od elektrickej energie napriek tomu, že navrhovateľka 2/ potrebuje kyslíkový prístroj napojený na elektrickú energiu. Odporkyňa svojím konaním hrubo porušuje dobré mravy. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že navrhovatelia užívajú byt nepretržite od roku 2009, uhrádzajú náklady spojené s jeho užívaním, a to na základe ústnej dohody medzi nimi, ich nebohým synom a odporkyňou (ako vyplynulo aj z čestných prehlásení svedkov). Súd prvej inštancie ďalej z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovatelia mali byť užívať do ich smrti, a že úmyslom odporkyne je navrhovateľov z neho vystáhať. Týmto je osvedčená potreba nevyhnutného zásahu v podobe nariadenia neodkladného opatrenia, nakoľko je zrejmé, že odporkyňa koná tak, že hrozí bezprostredné nebezpečenstvo núteného vystáhovania navrhovateľov bez toho, aby existencia dohody o užívaní bytu bola predmetom súdneho prieskumu. Súdu prvej inštancie sa konanie odporkyne javilo ako také, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, keďže v liste žiadala navrhovateľov o vystáhovanie z bytu v lehote piatich dní bez ohľadu na ich vek, zdravotný stav a rodinné väzby. Skutočnosť, v akom rozsahu a za akých podmienok bola medzi účastníkmi uzavretá dohoda o užívaní bytu, a či je možné ju považovať za zmluvu o výpožičke, nie je predmetom skúmania v časti konania o nariadenie neodkladného opatrenia. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie poučil odporkyňu o možnosti podania žaloby vo veci samej.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 20. septembra 2018 sp. zn. 5 Co 203/2018 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a navrhovateľom priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a obmedzil sa na konštatovanie správnosti jeho dôvodov. Navrhovatelia v rámci svojho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia osvedčili potrebu okamžitej úpravy pomerov. Súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav veci a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu z 20. septembra 2018 sp. zn. 5 Co 203/2018 podala dovolanie odporkyňa v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), t. j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces vzhľadom odporkyňa v tom, že súd prvej inštancie, ani odvolací súd, jej neposkytli dostatočné poučenie podľa § 337 ods. 1 C. s. p. V zmysle uvedeného ustanovenia, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a ak navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 neuloží, poučí strany, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, že môžu podať žalobu vo veci samej a o právnych

následkoch s tým spojených. Lehotu na podanie žaloby súd neurčuje. Podľa ustanovenia § 337 ods. 2 C. s. p. súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. Podľa ustanovenia § 337 ods. 3 C. s. p. súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší rozhodnutím, ktorým žalobe vo veci samej vyhovel. Ustanovenie § 335 platí primerane. Z obsahu rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu vyplýva, že ani jeden zo súdov nepoučil odporkyňa o právnych následkoch spojených s podaním žaloby vo veci samej. Odporkyňa poukázala na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 135/2017, v ktorom súd konštatoval, že neposkytnutím kvalifikovaného poučenia podľa § 337 C. s. p. žalovanej vo výrokovej časti rozhodnutia, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces a naplneniu vady v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci poučil odporkyňa iba o možnosti podať žalobu vo veci samej, ale z tohto poučenia nie je zjavné, úpravy ktorých konkrétnych práv a povinností v súvislosti s užívaním bytu a akým spôsobom sa môže odporkyňa domáhať. Ak by bola odporkyňa so žalobou o úpravu práv a povinností v súvislosti s užívaním bytu úspešná, tak táto úprava nevyhnutne počíta s ďalším užívaním bytu navrhovateľmi. Zároveň, ak by sa v konaní o žalobe preukázalo, že navrhovatelia nemajú právo užívať byt, tak žaloba by musela byť zamietnutá a nevedla by k zrušeniu neodkladného opatrenia. V skutočnosti tak odporkyňa nemá k dispozícii žiadnu žalobu vo veci samej, ktorú by mohla podať. Odporkyňa ďalej namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Napadnuté rozhodnutie iba rekapituluje doterajší priebeh konania a konštatuje správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Ďalšie dôvody na zdôraznenie jeho správnosti nedoplnil. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s jedným z odvolacích dôvodov uplatnených odporkyňou. Odvolací súd mohol takto postupovať iba v prípade, ak by odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo tak výstižné, že by už obsahovalo odpovede na argumenty odporkyne. Odporkyňa preto navrhla najvyššiemu súdu, aby zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril právny zástupca navrhovateľov. Vo svojom vyjadrení uviedol, že skutočnosť, že v uzneseniach súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu absentuje poučenie o právnych následkoch spojených s podaním žaloby vo veci samej, nie je možné považovať za vadu, ktorá by spôsobila porušenie práva na spravodlivý proces. Následky vyhovenia žalobe totiž vyplývajú priamo zo zákona, a to z ustanovenia § 337 ods. 3 C. s. p. Odporkyňa je navyše v konaní zastúpená advokátom, teda osobou, ktorá je odborne spôsobilá chrániť jej práva. Pokiaľ ide o poukaz na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 135/2017, nejde o totožný prípad s prejednanou vecou, pretože vo veci sp. zn. 5 Cdo 135/2017 súdy nižšieho stupňa neposkytli dotknutej strane absolútne žiadne poučenie v zmysle § 337 C. s. p., zatiaľ čo v prejednávanej veci súd prvej inštancie odporkyňa poučil o možnosti podať žalobu vo veci samej, určil jej predmet aj sporové strany. Poučenie súdu považuje právny zástupca navrhovateľov za dostatočné, komplexné a zrozumiteľné. Sú to strany, ktoré disponujú sporom a širšie vymedzenie predmetu sporu ponecháva strane viacero možností na uplatnenie práv. Úprava práv a povinností v súvislosti s užívaním bytu nemusí nevyhnutne rátať s užívaním bytu navrhovateľmi. Odporkyňa má k dispozícii určovaciu žalobu podľa § 137 písm. c) C. s. p. tak, ako ju vymedzil súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Poučovaciu povinnosť súdu nie je možné vykladať tak, že súd v rozhodnutí nadefinuje žalobný návrh. Táto povinnosť je splnená odkazom na spôsob usporiadania právneho vzťahu. Vyhovenie žalobe vo veci samej nie je jediným spôsobom, ktorým môže odporkyňa dosiahnuť zrušenie neodkladného opatrenia. Odporkyňa má k dispozícii aj ďalšie právne nástroje, ako je napríklad ustanovenie § 334 C. s. p. K namietanej nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia právny zástupca navrhovateľov uviedol, že osobitnej povahe inštitútu neodkladných opatrení zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Odporkyňa síce v odvolaní tvrdila, že nebolo dohodnuté, že by mali navrhovatelia byt užívať až do konca ich života, toto tvrdenie však nepodložila žiadnymi dôkazmi a ostatné dôvody nariadenia neodkladného opatrenia žiadnym spôsobom nevyvrátila, dokonca ich nerozporovala. Vzhľadom na to, že odporkyňa neposkytla žiadne relevantné argumenty, ktoré mohli mať za následok iné rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je možné napadnuté uznesenie považovať za nepreskúmateľné. Najvyššiemu súdu navrhol dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.) a na to oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p. skúmal, či sú splnené podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietnuť.

6. Z oznámenia o úmrtí navrhovateľa 1/, ktoré bolo zaslané najvyššiemu súdu súdom prvej inštancie dňa 11. júna 2019, najvyšší súd zistil, že navrhovateľ 1/ zomrel dňa 21. mája 2019, t. j. v priebehu dovolacieho konania. Podľa § 63 ods. 1 C. s. p. ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. Podľa § 63 ods. 2 C. s. p. v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Vzhľadom na povahu prejednávanej právnej veci, ktorá spočíva predovšetkým v povinnosti odporkyne znášať užívanie bytu, a ktorá povinnosť je viazaná výlučne na osoby navrhovateľov, nepovažoval najvyšší súd za potrebné rozhodnúť o pokračovaní v konaní s dedičmi navrhovateľa 1/. Najvyšší súd tak v dovolacom konaní ďalej pokračoval na strane navrhovateľov už iba s navrhovateľkou 2/.

7. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 C. s. p. (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 C. s. p. (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

8. V zmysle § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

10. V danom prípade odporkyňa prípustnosť dovolania odvodila z § 420 písm. f) C. s. p. a porušenie práva na spravodlivý proces oprela o pochybenie súdov nižších stupňov spočívajúce v nedostatočnom poučení odporkyne podľa § 337 ods. 1 a 2 C. s. p. a v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

11. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f) C. s. p. (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 C. s. p.) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) C. s. p., sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v

konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom, či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

16. Porušenie práva na spravodlivý proces videla odporkyňa v prvom rade v jej nedostatočnom poučení podľa § 337 ods. 1 a 2 C. s. p. Podľa § 337 ods. 1 C. s. p. ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a ak navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 neuloží, poučí strany, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, že môžu podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených. Lehotu na podanie žaloby súd neurčuje. Podľa § 337 ods. 2 C. s. p. súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. Podľa § 337 ods. 3 C. s. p. súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší rozhodnutím, ktorým žalobe vo veci samej vyhovel. Ustanovenie § 335 platí primerane.

17. Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že v prípade, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 C. s. p. neuloží, je súčasne povinný poučiť strany vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, o ich možnosti podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených; jeho povinnosťou je teda okrem uvedenia možnosti podať žalobu vo veci samej aj uviesť strany a predmet konania žaloby vo veci samej.

18. Zákon tak súdu stanovuje obligatórnou poučovaciu povinnosť (poučiť stranu, proti ktorej neodkladné opatrenie pred začatím konania smeruje, o možnosti podať žalobu a o právnych následkoch s tým spojených), a to v záujme rovnosti sporových strán a zabezpečenia adekvátnej ochrany práv a oprávnených záujmov strán, proti ktorým neodkladné opatrenie smeruje. Súd je tak povinný týmto stranám poskytnúť v zmysle ustanovenia § 337 ods. 1 a ods. 2 C. s. p. kvalifikované poučenie.

19. V uvedenom prípade súd prvej inštalácie vo výrokovej časti svojho rozhodnutia uviedol nasledovné poučenie: „Súd poučuje odporkyňu, že môže podať ako žalobca vo veci samej žalobu proti navrhovateľom ako žalovaným, ktorej predmetom bude úprava práv a povinností strán v súvislosti s

užívaním vyššie špecifikovaných nehnuteľností.“ Je zrejmé, že v poskytnutom poučení je prítomné vymedzenie strán a predmetu konania. Absentuje v ňom poučenie o právnych následkoch spojených s podaním žaloby vo veci samej. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd teda odporkyňa o týchto právnych následkoch výslovne nepoučili, čím (podľa odporkyne) porušili obligatórnu poučovaciu povinnosť stanovenú zákonom. K samotnému vymedzeniu predmetu sporu v poučení súdu prvej inštancie najvyšší súd uvádza, že súd prvej inštancie síce mohol poskytnúť bližšiu špecifikáciu predmetu sporu vo výrokovej časti rozhodnutia, avšak v bode 17. jeho odôvodnenia tento svoj postup vysvetlil tým, že uviedol, čo má (resp. môže) byť predmetom konania vo veci samej. Z ustanovenia § 337 C. s. p. totiž nevyplýva povinnosť súdu poskytnúť účastníkovi konania presnú a jednoznačnú formuláciu žalobného návrhu. Vymedzenie predmetu sporu tak, ako ho vymedzil súd prvej inštancie vo výrokovej časti svojho rozhodnutia, v spojení s bližším vysvetlením v odôvodnení rozhodnutia, považuje najvyšší súd za dostatočné. Absenciu poučenia o právnych následkoch spojených s podaním žaloby vo veci samej nepovažuje najvyšší súd za pochybenie takej intenzity, že by predstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces, a to zvlášť za situácie, že neplatnosť výpovede z nájmu bytu už bola predmetom súdneho konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 11C/56/2014, ktoré sa právoplatne skončilo dňa 19. februára 2018.

20. Odporkyňa v dovolaní poukázala na uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 sp. zn. 5 Cdo 135/2017, v ktorom súd konštatoval, že neposkytnutím kvalifikovaného poučenia podľa § 337 C. s. p. žalovanej vo výrokovej časti rozhodnutia, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces a naplneniu vady v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Nejde však o vec totožnú s prejednávanou vecou. Vo veci prejednávanej najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Cdo 135/2017 súd prvej inštancie v samostatnom výroku svojho rozhodnutia uložil žalobcovi povinnosť podať žalobu vo veci samej. Odvolací súd uvedený výrok zmenil tak, že návrh zamietol, avšak do rozhodnutia nedoplnil výrok, ktorým by poučil žalobcu o možnosti podať žalobu vo veci samej podľa § 337 C. s. p. Nedošlo teda k žiadnemu poučeniu v zmysle uvedeného ustanovenia C. s. p. V aktuálne prejednávanej veci súd prvej inštancie odporkyňa o tejto možnosti kvalifikovane poučil, neuviedol iba poučenie o právnych následkoch podania žaloby vo veci samej.

21. Pokiaľ ide o námietku odporkyne, že nemá k dispozícii žiadnu žalobu vo veci samej, ktorou by mohla dosiahnuť zrušenie neodkladného opatrenia, najvyšší súd uvádza, že takouto žalobou by mohla byť žaloba podľa § 137 písm. c) C. s. p. o určenie, že navrhovateľka 2/ nemá právo užívať byt alebo žaloba o určenie, že zmluva o výpožičke/dohoda o užívaní bytu uzatvorená medzi navrhovateľmi, ich nebohým synom a odporkyňou je neplatná. Do úvahy prichádza aj žaloba podľa § 137 písm. a) C. s. p. o vypratanie bytu. V rámci konania o ktorejkoľvek z týchto žalôb by súd musel posúdiť otázku platnosti zmluvy o výpožičke, resp. dohody o užívaní bytu ako otázku predbežnú. V prípade, ak by súd takejto žalobe vyhovel, odporkyňa by dosiahla zrušenie neodkladného opatrenia.

22. Za zmatečnosť vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. dovolateľka označila okrem iného nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté nebolo. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádané uznesenie totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno

považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívnym spôsobom.

23. V súvislosti s nedôvodnou námietkou dovolateľky, že odvolací súd sa nezaoberal jej odvolacími argumentmi dôležitými pre rozhodné posúdenie veci, dovolací súd uvádza, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením práva a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (bližšie pozri rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04 - www.concourt.sk). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997, či rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* a *Hiro Balani c. Španielsko*, oba z 9. decembra 1994, *Annuaire*, séria A č. 303 A a č. 303 B). V prípade ako je tento, kedy sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodujúcimi pre posúdenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia už vo svojom prvostupňovom rozhodnutí, je na zváženie odvolacieho súdu uviesť ďalšie skutočnosti potvrdzujúce správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia. Odvolacie argumenty odporkyne neboli spôsobilé zmeniť rozhodnutie v predmetnej veci.

24. Podľa § 447 písm. c) C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

25. V prejednávanej veci odporkyňa nepreukázala opodstatnenosť dovolania a porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p., preto najvyšší súd jej dovolanie podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

26. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

27. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.